

Zabrus tenebrioides

Axlöpare

Skalbaggar, Jordlöpare m.fl.

NE

NA

LC

DD

NT

VU

EN

CR

RE

Sårbar (VU)
B1ab(iii)c(iv)+2ab(iii)c(iv)

Klass: Insecta (egentliga insekter), **Ordning:** Coleoptera (skalbaggar), **Familj:** Carabidae (jordlöpare), **Släkte:** *Zabrus*, **Art:** *Zabrus tenebrioides* - axlöpare (Goeze, 1777) **Synonymer:** *Carabus tenebrioides* Goeze, 1777

Kännetecken

En 14–16 mm lång, enfärgat svartbrun jordlöpare med påfallande kullrig och knubbig kroppsbyggnad och korta extremiteter.

Utbredning och status

Endast känd från sydvästra Skåne, från Trelleborg till Helsingborg. Fram till 1930-talets slut påträffad regelbundet och ofta talrikt på flera lokaler från Vellinge till Bjärred. Under 1940-talet verkar arten ha minskat, och därefter var länge endast två fynd av enstaka exemplar kända (Vellinge 1951 och Lund 1952). Från 2003 och framåt finns dock fynd från Håslöv och Malmö, och det verkar som att arten åter reproducerar sig i Sverige. Närmast i Danmark, även där minskande under 1900-talet och under perioden 1950-1980 påträffad endast vid tre tillfällen. Fynd under de senaste åren antyder dock att arten kan vara på väg att återhämta sig i Danmark. Världsutbredningen sträcker sig från Syd- och Mellaneuropa till Kaukasus, Syrien och Turkestan.

Ekologi

Lever både som larv och som fullbildad skalbagge huvudsakligen av olika gräs; larven på bladen av unglantor, skalbaggen på axen. Framför allt på åkrar (i Sverige råg och vete), där den i Syd- och Mellaneuropa kan uppträda som skadedjur. Sällan (såvitt känt aldrig i Sverige) på andra gräsmarker, där den t.ex. i Danmark observerats uppläträd i vippor av *Bromus*. Arten övervintrar som larv, den fullbildade skalbaggen påträffas talrikast i juli–augusti.

Hot

Arten befinner sig i Sverige på sin nordgräns, och kan antas vara känslig för klimatvariationer. Hotstatus för den svenska populationen är i nuläget svårbedömd.

Åtgärder

Artens förekomst i Skåne bör följas upp de närmaste åren.

Litteratur

Lindroth, C. 1986. The Carabidae, Coleoptera of Fennoscandia and Denmark. *Fauna Ent. Scand.* 15.
Molander, M. 2003. Axlöpare, *Zabrus tenebrioides* (Goeze), återfunnen i Skåne sommaren 2003. *FaZett* 16 (2): 20-21.

Författare

Håkan Ljungberg 1999. Rev. Håkan Ljungberg 2005, 2015